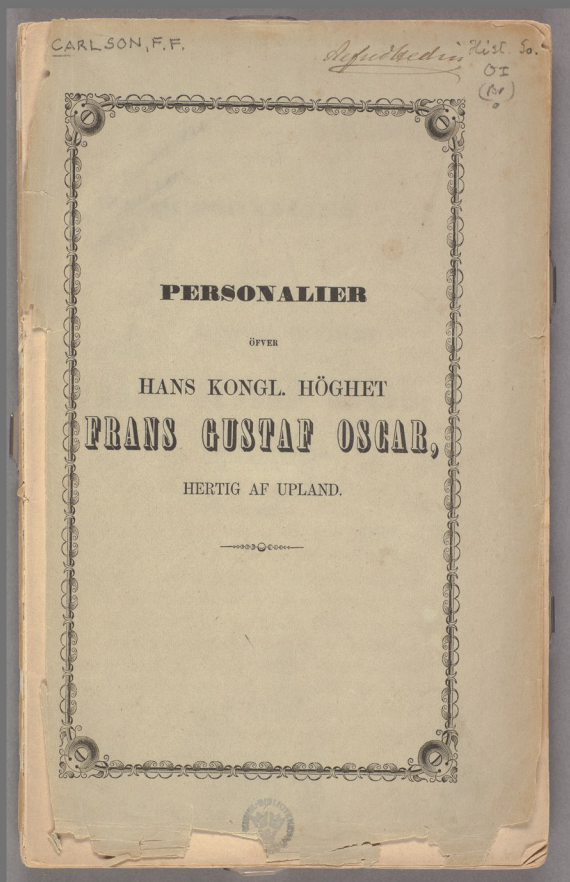

Carlson, Fredrik Ferdinand

Personalier öfver Hans Kongl. Höghet Frans Gustaf ...

Tryck // / 25 T 6 h Br.

Tillkomstår 1853

Digitaliserad år 2019

CARLSON, F. F.

Republiken Hist. So.

O I
(151)
o

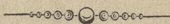
PERSONALIER

ÖFVER

HANS KONGL. HÖGHET

FRANS GUSTAF OSCAR,

HERTIG AF UPLAND.

CARL
—

P

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
 LIBRARY
 540 EAST 57TH STREET
 CHICAGO, ILL. 60637

CARLSON, F. F.

PERSONALIER

ÖFVER

HANS KONGL. HÖGHET

FRANS GUSTAF OSCAR,

HERTIG AF UPLAND

STOCKHOLM, 1853.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,

Kongl. Boktryckare.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Konungen öfver alla Konungar, Han som utskiftar människornas öden och föresätter dem deras värf, sänder i olika skepnader dem, som skola utföra Hans befallningar på jorden. Praktfulla, lysande, förvaras i häfden bilderna af dem, som med sina strider förvånat verlden, som tändt blixtarne af krigets eld öfver en verldsdel, eller, oförskräckta i stormen, trotsat ett hotande ödes faror. Djerfva, oroliga andar hafva bott i dessa kraftfulla gestalter, hvilka för människornas minne framstå likt mörka skepnader i en verldsbrand eller som blodiga kämpar på ett slagfält strödt med lik, och de hafva af efterverlden icke sällan fått namnet af Stora. Vunna fältslag, blodade länder eller genomirrade tvifvel beteckna deras spår och besegla deras minne.

Men det gifves äfven en annan art af storhet, icke så lysande, men, med en stilla genomträngande kraft, mäktig i det fördolda. Det är det ädla hjertats storhet, stark genom godheten, segrande genom försakelsen, skön i sin enkelhet. Den tillhör dessa fridens budskap, hvilka "gå genom jemmerdalen och göra

der källor", vederqvickande källor af friskhet och lif under de jordiska dagarnes hetta. Såsom en lifvets förnyande kraft går deras milda makt genom verlden, och den visar sig desto starkare, ju mera de söka att dölja sig sjelfva, sitt namn och sin ära.

I en upprörd tid kunna menniskorna lätt förgäta, att dessa krafter bo i djupet, och under oron nära dess eget innersta. Men då en personlighet visar sig, som bär på sin panna prägeln af en sådan mildhetens makt, då far, såsom med en sakta bäfvan, erinringen om denna lifvets sanning genom deras hjertan. De besinna sig vid den ljufliga synen på sig sjelfva: kärlekens värma fattar dem: de blicka uppåt till det ljusets land, hvarifrån den fått sin kraft, och den milda rörelsen i deras inre slocknar icke, äfven sedan den vänliga uppenbarelsen försvunnit ur deras åsyn för att återvända till sitt ursprung.

En af dessa personligheter — milda, mäktiga, men med en makt minst anad af dem sjelfva — är den, hvars inre väsen denna teckning skall söka att återkalla för minnets öga, sedan dess yttre, till stoft förvandlade omklädnad för alltid försvunnit för vår syn. Sorgens bitterhet mildras, när hon tränger till bottnen af sin saknads mörka djup, och odödlighetens ljus strålar mera klart öfver det eviga af de bortgångnes personlighet, då bilden af hvad de varit på jorden, återupplefver i minnet. —

FRANS GUSTAF OSCAR, Sveriges och Norriges Arf-Furste, Hertig af Upland, föddes den 18 Juni 1827 på Haga lustslott. I glausen af sommarens första leende, vid det milda behaget af den fagrade natur uppslog Han sitt öga: och öfver Hans vagga yttrades af en stor andlig talare den förutsägelsen, att den nyfödde Fursten skulle blifva skönhetsens och godhetens älskling. Redan i sin späda barndom syntes Han besanna denna förutsägelse. Hans smärta gestalt fånglade alla genom sin harmoniska skönhet: och genom dimmorna af en ofulländad utveckling bröt allt mäktigare värman af en stor naturlig godhet. Det enkla och anspråklösa i Hans väsen, den ovanliga lättheten i Hans umgänge, det outtröttliga bemödandet att bereda andra glädje, sammansmälte på ett eget sätt med det inre allvar, som, ehuru ännu egentligen framträdande i skepnaden af en moralisk skönhetskänsla, kom Honom att vid hvarje sedligt missförhållande erfara smärta, och oförbehållsamt uttala den. Hans sköna yttre och behaget i Hans sätt att vara anslogo alla, men endast de som stodo Honom närmast, visste, huru ögonblickligt detta milda väsen anmärkte hvarje missljud i den sedliga verlden och huru obevekligt Han dervid yttrade sitt ogillande. Sig sjelf skonade Han minst. Ingen bekände mera villigt ett begånget fel: man fann Honom någon gång bestraffande sig sjelf för ett sådant; fick Han en föreställning, kunde Han springa den i famnen, som gifvit Honom den. Uppfostrarens möda

blef vid en sådan natur lätt. Den kräfdes mindre för att rätta än för att stärka, vid den misströstan om sig sjelf, som någon gång uppsteg i detta barns lättörliga sinne.

Vid femton års ålder konfirmerades Prins GUSTAF och begick för första gången Herrans heliga nattvard, dertill beredd af Biskopen i Skara, Doktor Butsch, hvilkens kristendomsundervisning i Hans sinne lemnade ett djupt och varaktigt intryck. Den inträdande ynglingaåldern gaf sig tillkänna, icke genom någon stark brytning, men genom den klarare blick, Han vann öfver den omgifvande verlden och in i sitt eget inre. Med ingången af det följande året begynte den unge Prinsen en dagbok, i hvilken Han, utan undantag för hvarje dag under de följande tio åren af sin lefnad, antecknade hvad som händt Honom under dess förlopp, med hvilka personer Han varit i beröring, äfvensom arten af sina sysselsättningar. Hela Hans lif återgifves i denna dagbok såsom i en klar spegel och starkt betecknande för Hans rena väsen är, att i dessa, uteslutande för Honom sjelf bestämda anteckningar icke ett drag förekommer, som ej skulle tåla dagern af den största offentlighet.

Året 1844, betecknadt i de förenade Rikenas häfder genom Konung Carl XIV Johans bortgång ur tiden och Konung Oscar I:s regerings-tillträde, var ämnadt att bilda en vändpunkt i Prins GUSTAFS uppfostran. Han skulle, jemte sin äldste Broder, efter en i till-

kallade universitetslärares närvaro undergången pröfning, motsvarande student-examen, detta år öfvergå till universitetet, för att der fortsätta sina studier. I följd af Deras höge Farfaders inträffade dödliga sjukdom uppsköts likväl för de unge Furstarne denna vistelse, som skulle hafva tagit sin början på våren nämnda år, till följande höst-termin.

De resor inom landet, som hade utgjort en väsendtlig beståndsdel i Prinsarnes uppfostran och hvilka äfven hos Prins GUSTAF grundlade den nära känedom af fosterländska förhållanden, som Han sedermera till en så hög grad utbildade, fortsattes under denna sommar. Förut hade de närmast omkring Mälaren belägna landskaperna, med Helsingland och Dalarne, samt af det medlersta Sverige Östergötland och Småland blifvit besökta. Nu utsträcktes för Prins GUSTAF resan till Kalmar och Kronobergs Län samt Blekinge. Under dessa sina resor, äfvensom under alla följande, förde den unge Prinsen oafbrutet de noggrannaste anteckningar rörande de orter Han sett, med tillägda uppgifter om deras statistiska förhållanden. Vid denna tid begynte Hans utmärkta musikaliska fallenhet att söka sig ett uttryck i egna tonsättningar, och snart drog tonernas sköna konst allt mäktigare det friska ynglingasinnets in i sitt harmoniska rike. Samtidigt skedde den första bekantskapen med blomornas värld, i hvilken Han infördes af en ibland de forskare, som af nu lefvande djupast inträngt i dess

hemligheter. Det var under vandringar i de sköna omgifningarne omkring Stockholm som Han, sommaren 1844, af Professor Fries vägledes vid de första stegen på denna bana. Under den derpå följande hösten bevistade Prins GUSTAF, tillika med H. K. H. Kron-Prinsen, för första gången föreläsningarne vid Upsala universitet, bland hvilka i synnerhet Geijers på Honom utöfvade en mäktig inverkan.

Den nya verld, i hvilken Han här inträdde, anslog på det lifligaste Hans ungdomliga sinne. Det öppnade tillträdet till så många, förr okända, vetenskapsens fält, det lärrika umgänget med utmärkta vetenskapsmän i olika kunskapsgränar, det friska ungdomslifvet, gjorde på Honom ett intryck, som grundlade en outplånlig tillgifvenhet för universitetet. Sällan har ock en Student, under de för hela lifvet afgörande år, som upptagas af de akademiska studierna, arbetat med mera outtröttligt allvar än denne Furstlige yngling. Den tidiga morgonstunden fann Honom städse sysselsatt vid sitt skrifbord: ingen föreläsning har af Honom blifvit försummad, så vida icke sjukdom lagt oöfvervinnerliga hinder i vägen, och ingen blifvit afhörd, hvars innehåll Han icke antecknat och sedermera utfört: en konst, i hvilken öfningen slutligen förde Honom till en utmärkt skicklighet. Hvarje timme på dagen, som var ledig från föreläsningar, användes till arbete på egen hand, och detta med en ifver, som icke sällan afhöll Honom äfven från att

taga nödig kroppsrörelse. Aftonen egnades vanligen åt sällskapslivet, och de enkla, glada, men tillika af en allvarlig anda lifvade samqväm, som så ofta kallade till Prinsarnes hus, skola säkert länge lefva i minnet hos många universitetets lärare och lärjungar.

I början af foljande året besökte Prins GUSTAF, för första gången efter sin späda barndom, Norrige, dit Han var H. M. Konungen följaktig. Öfver denna resa finnes bland Hans papper en utförlig skildring, som visar, huru det allt mera dagades i denna friska ynglingasjäl. Sinnet för naturskönhet uttrycker sig i synnerhet starkare än förr. "Vinterlandskapet" — skriver Han — "täflar i flere fall med sommarlandskapet i skönhet. Med förtjusning vände jag mina blickar mot de vackra skogspartierna, hvilka, såsom i ett panorama, under åkningen ständigt förbyttes mot nya. Snön hvilade så tung på de stolta tallarnes grenar, hvilka, sålunda pudrade, glittrade mot middagssolens strålar. Fjärden låg frusen, domnad, med det hvita täcket utbredt deröfver." Vermland intog Honom "genom sin utsägliga skönhet." "Förut begränsades de rika utsigter, som under resan erbjödo sig för oss, af kullar eller stora slätter — nu försilfrades ramen af snöbetäckta, höga och molnbeprydda fjell." — Christiania blef Honom snart "det kära Christiania." Den förvånande förmåga, Han ägde, att minnas de personer, med hvilka Han en gång varit i beröring, den lätthet och hjertliga välvilja, med hvilken Han mötte

alla och försatte sig in i hvars och ens lefnadsförhållanden, öppnade Honom här snart en hel verld af nya bekantskaper. Tvenne veckor efter sin ankomst skriver Han i bref till en vän: "I går var bal hos Kungen för etthundratjugu personer utom hofvet. Nu är jag kommen så vidt, att jag kände nästan hvart ansigte."

Under denna vistelse, som utsträcktes från början af Februari till medlet af Maj månad, begagnades äfven undervisningen vid universitetet i Christiania. Prinsen afhöorde föreläsningar af Professor Munch i Norriges statistik, af Professor R. Keyser i dess äldre historia, af Lektorerna Hallager, Platou och Collett i särskilda grenar af den Norska lagstiftningen, samt af Lektor Welhaven i Norriges litteratur.

Mot slutet af sommaren samma år besöktes ännu en gång Norrige. På denna resa såg Prins GUSTAF för första gången sin nya egendom Stjersund, om hvilken Han antecknat: Stjersund har en oändligt vacker belägenhet vid Vettern. Askersunds stad synes i fjerran och en vik af den stora insjön utbreder sin klara yta under Stjersunds fönster. Resan gick derifrån vidare till Göteborg genom Falbygden och det för sin högt drifna konstflit märkvärdiga Marks Härad, hvars egenheter finnas af Prins GUSTAF noggrant beskrifna, samt från Göteborg sjöledes till Norrige. Christiania visade sig nu i sin sommarfägring. Den unge Prinsen beundrade dess skönhet och fattade kärlek för denna ort, hvarest, efter Försynens vilja, Han

en gång skulle sluta sitt jordiska lif. "Man säger" — skrifver Han — "att om ett tiotal af år skall Christiania i skönhet täfla med Europas större städer. En stad, som är af naturen begåfvad med rika omgifningar, hvilka förtjusa ögat och sätta resande utländningar i förundran, der handel och rörelse blomstra, der flit och välmåga spela hufvudrolen, gör sig äfven värdig ett sådant omdöme." Från Christiania gjordes en resa till Kongsbergs silfververk, till Laurvig, Fredriksværn och Horten, samt från Kongsberg äfven en utflykt till fjellen. Om inträdet i dessa säga Prinsens anteckningar: "Den herrligaste fjellnatur begynner. Höga fjell, som begränsa små mellanliggande dalar, resa sig mot himmelen: sorlande bäckar och små vattenfall vexla, omgifna af en tät och hög granskog. Den som ej har sett dessa undersköna, äkta Norska utsigter, kan icke göra sig begrepp derom, och den som haft den lyckan att se dem, kan ej i ord återgifva deras skönhet." Den unge Prinsens arbete under denna tid bestod hufvudsakligen i sammanfattningen af statistiska upplysningar om Norrige.

I början af Oktober skedde återresan till Stockholm och kort derefter begynte Prins GUSTAFS andra vistelse vid universitetet i Upsala. Föreläsningarne i civilrätt af Professor Boëthius, i finansrätt af Professor Bergfalk, i statslära af Professor Boström, tillika med Geijers föreläsningar i historien och Atterboms öfver Svenska vitterheten upptogo här Hans håg. Lusten

för vetenskapliga sysselsättningar tillväxte hos Honom allt mer, under det Han för öfrigt helt och hållet lefde i det akademiska lifvet, och deltog i ungdomens lærdomsöfningar så väl som i dess sänger och sällskapliga nöjen. För Vetenskaps-Societeten i Upsala, hvars Præses illustris Han var, hyste Han städse ett lifligt intresse, bevistade alla dess sammanträden, följde med uppmärksamhet dess arbeten och underlät aldrig att infinna sig vid de åt det förtroligare umgänget egnade sammankomster, som på vissa tider förenade dess ledamöter. Sängen lifvade allt mer Hans lediga stunder; äfven i poetiska försök begynte det nyväckta inre lifvet söka sig ett uttryck.

Under våren foljande år tillbragte Han äfven en månad i Upsala, tillsammans med sin yngre Broder, Hertigen af Östergötland, hvilkens akademiska studier då begynte. För Prins GUSTAF uppgick nu den betydelsefulla tid, då för den nyvaknande ynglingakänslan lifvet upplåter hela sin rikedom. Med friskt sinne och med rent hjerta njöt Han dess gåfvor. Det var en uppspirande sjelfständighet, i den mest oskyldiga glädje, närd af naturens och konstens skönhet, af ungdomsvänskapens behag, af hemmets ljufva lugn. Själens inre frid spridde öfver denna glädjerika verld ett behag, som ännu mer förhöjde dess glans. Prins GUSTAF fyllde denna sommar sitt nittonde år; Han har, vid berättelsen om sin födelsedag, hvilken Han med några af sina vänner tillbragte på Drottningholm, till-

lagt dessa ord: "det var svärmande roligt." Under denna tid var det som Han komponerade sin sedermera så bekanta melodi till den vackra sången:

*I rosens doft, i blomsterlundens gömma,
Der friden bor emellan berg och dal,
Låt oss fördrömma lifcets vår.*

Allvarliga arbeten fortgingo emellertid utan afbrott. Prinsen besökte under våren embetsverken i Stockholm för att lära känna deras arbetssätt, och Han fortsatte de militäriska öfningar, hvilka Han det föregående året, vid Kongl. Lif-Regementets Dragon-Corps, hade begynt. Under en resa till Skåne på sommaren fullföljdes de botaniska studierna.

En ström af ny erfarenhet flödade in öfver denna ungdomsglädje, då Prins GUSTAF, tillsammans med H. K. H. Kron-Prinsen, om hösten 1846 företog en utländsk resa. Den utförliga dagboken öfver denna resa innehåller som vanligt en skildring af de nya föremål, derunder mötte, i hvilken den lifliga uppfattningen af främmande länders företeelser framträder i all sin friskhet. Resan gick ifrån Stettin, der Prinsarne landstigit, först till Berlin. Dagboken beskriver noga de märkvärdigheter, Prins GUSTAF här såg. Vid besöket på Konstexpositionen anmärker Han: "här hade jag den lyckan att göra bekantskap med Alexander von Humboldt sjelf." Från Berlin fortsattes resan till Herrstadt i Schlesien, hvarest detta är de i Preussen vanliga stora höstmanövrerna under Konungens eget in-

seende höllos. En mängd Furstliga personer, Generaler och sändebud från olika länder, äfven ifrån Turkiet, hade der infunnit sig. Huru lifligt, midt ibland alla dessa nya intryck, fäderneslandets minne följde Prins GUSTAF, visar bland annat berättelsen om uppstigandet på det höga, nära Breslau belägna Zobtenberg, hvilket de Svenska Furstarne med Konungen af Preussen besökte. "Skogarne blefvo", skrifver Han, "ju högre vi kommo, allt tätare och mörkare: vi trodde oss hemkomna till vårt kära Sverige, vi trodde oss rida i skogsvägarne vid Tullgarn eller i de Norska backarne. Jag hoppade af min häst och gick upp till den vackra klosterruin, som pryder bergets spets. Här låg utbredd för våra blickar Schlesiens vidsträckta, bördiga slätt. Men nu märkte jag, att det icke var vårt gamla Sverige: visserligen var det vackert att se den rika, vida slätten, men våra sköna, romantiska utsigter — de finnas blott i Sverige!" — Från Schlesien ställdes resan till Dresden. Med förtjusning såg den unge Prinsen der det herrliga målningsgaleriet. "Genom Dresdens oändligt täcka omgifningar" reste Han ut till Pillnitz, der Konungen i Sachsen då vistades, och gjorde derifrån en färd till det närbelägna Sachsiska Schweitz, hvars berömdaste utsigt, från "die Bastey," af Honom så beskrifves: "Såsom genom ett trollslag framställer sig här ett det skönaste landskap för den resandes häpna blickar. I dalens djup bugtar sig den herrliga Elbströmmen, beskrifvande en halfcirkel

mellan gröna fält och ängar vid foten af branta sandstensväggar. Man ser fartygen som små båtar segla på den klara elfven. Man skådar i ett fjerran landskap den vidt framskjutande Lilienstein samt Königstein med sin fästning. I det mest aflägsna fjerran synas Schneeberg och Sattelberg i Böhmen, spetsarne Geifing och Kahlenberg på Erzgebirge, något närmare det höga Winterberg — och bakom alla dessa hvälfver sig vildt det Böhmska Rosenberg.”

Öfver Leipzig, Zwickau, Nürnberg gick resan vidare till München, der Prinsen någon tid vistades hos sin mormoder, Hertiginnan af Leuchtenberg, för hvilken Han, i minnet af denna vistelse, på ett rörande sätt uttryckt sin vördnad och tillgifvenhet. Blommornas och konstens verld lockade oafbrutet Hans uppmärksamhet. ”Jag gjorde”, säger Han, ”under mina vandringar bekantskap med flere nya arter af blomsläkten, som jag lärt känna i Sverige: jag begagnade tillfället att framföra helsningar till dem från flere släktingar, som jag funnit i Skåne.” De rika konstsamlingarne i München fängslade mäktigt Prinsens uppmärksamhet och finnas i Hans dagbok med den utförligaste noggrannhet beskrifna.

Från München företog Prins GUSTAF en färd till Tyrolen och Schweitz. Hans första nattqvarter togs på Tegernsee, tillhörigt Prins Carl af Bäjern. Detta slott ligger i en förtjusande trakt, omgifvet af höga alpsträckningar. Prinsens sinnesstämning teck-

nas af Honom sjelf i foljande ord: "Efter middagen gick jag ut vid sjökanten i den mörka men ljumma aftonstunden. Stjernorna blinkade så vänligt på mig, och allt syntes mig paradiskt, nästan förtroladt. När man länge tillbragt en bullersam tid vid hofven och i städernas vexlande hvimmel, känner man sig på ett sådant ställe som detta lik en fogel, som, efter att länge hafva lefvat instängd i bur, återfått sin frihet; man andas en friskare luft, njuter af naturens under och kan med förtjusning utropa: här är mig godt att vara."

Prinsens hemresa företogs öfver Bamberg, Coburg, Weimar, — hvarifrån Han af Konungen af Preussen inbjöds till ännu ett besök hos H. M. på jagtslottet Letzlingen nära Magdeburg — och fortsattes öfver Hamburg och Köpenhamn till Stockholm.

Med friskt sinne hade den unge Fursten uppfattat denna resas vexlande företeelser och med samvetsgrann flit gjort sig reda för det lärorika i deras innehåll, men med verklig förtjusning återsåg Han efter densamma fäderneslandet och sitt hem. Han har gifvit den luft i ord, som verkligen uttrycka icke blott detta ögonblicks stämning, utan den känsla, som djupt och oföränderligt herrskade i Hans fosterländska hjerta. "Det är", skrifver Han, "alltid angenämt att resa, det är lärorikt att se andra länders seder, att lära känna nya personer, nya, för utländningen egendomliga förhållanden:

hållanden: men det är ändock mera afundsvärdt, när man efter en lång bortovaro vänder åter hem till sina fäders boning, till det stolta Sverige, der familj, vänner och ungdomsminnen räcka sina händer åt den länge väntade. När man reser ut för att lära, när man med uppmärksamhet följer hvad man ser, finner man olikheter med fäderneslandet, som man straxt tycker vara af den största fullkomlighet och som man önskar öfverflyttade på detsamma. Men lika så visst uppskattar man först då rätt sitt fädernesland, när man hemkommer från att hafva sett Europas vackraste länder. O hvad jag är nöjd att vara född i det gamla Svithiod, detta land som i häfderna lyser såsom Carlavagnen bland stjernorna, detta land, der frihet och glädje omsväfva den rikes som den fattiges tjäll, der "jern i bergen växer och männer deruppå." J blåa, högväxta hållar, som krönen Skandinaviens hjessa, huru väl igenkänner jag Er icke! J lummiga lunder, J spegelklara sjöar, huru oförgätliga äro mig icke de dagar, då jag lekte bland Eder, i en ännu oerfaren oskulds glädje! Och J, ungdomsvänner, som i glädtig rund stån omkring mig och helsen mig välkommen, huru glad är jag icke att åter finna mig ibland Eder! Låtom oss aldrig glömma vårt fädernesland och att vi bära det dyrbara namnet Svenskar!" Prinsens hemliga dagboks-anteckningar för året sluta med denna önskan: "Må det nya året blifva rikt på

lycka såsom det förflutna! Må Guds välsignelse hvila öfver Konung och land!"

I denna nyvaknade ynglingakänsla, denna glada förnimmelse af lifvets rika innehåll föll nu den själfständiga lusten till vetenskapliga studier, som under de följande åren förblef källan till Prinsens förnämsta verksamhet. Han fattade detta nya lifselement med all den enthusiasm, hvaraf ynglingasinnets, ursprungligen så beslägtadt med sanningens hänförelse, alltid gripes då det känner för sig upplåtas nya rymder i vetenskapens strålande verld. Ur det lefnadsskifte af leende ungdomsglädje, lifligast uttryckt i musikens hänförande toner, under hvilket Han blifvit mest känd i vidsträcktare kretsar, inträdde den unge Fursten i ett nytt, betecknadt af det djupa allvar, hvilket, under glädjens bibehållna behag, utmärkte Honom under de sista åren af Hans lefnad. Med en verklig törst efter vetande begynte Han sina studier på egen hand, dervid, såsom det plägar inträffa då den starka studiehågen först vaknar, försökande sig på flere olika vetenskapsfält. Ifrån denna tid anlade Han ock den boksamling, som Han med så mycken kärlek utvidgade och hvars sammansättning så troget afspeglar gången och arten af Hans studier. Man förvånas öfver den rikhaltiga läsning, om hvilken Hans dagbok från denna tid bär vittne, och Han fortsatte detta arbete, obekant för verlden, midt ibland mängden af de yttre förströende sysselsättningar, som för mången kunde synas

upptaga hela Hans tid. Endast genom sin starka arbetsflit och genom det noggranna indelande och begagnande af tiden, som aldrig af Honom uraktläts, kunde detta blifva möjligt. "Lyckligtvis har jag varit *ledig från baler en tid*", skrifver denne nittonårige Furste i början af 1847, och kort derefter: "Jag hoppas vinna den *lyckan* att åter komma till Upsala." Allt mera tillväxte Hans kärlek för detta lärosäte och hågen att der fortsätta studier, till hvilka Han icke kallades af nödvändigheten att bereda en yttre lefnadsbana, utan ensamt af den inre vetenskapliga forkningslusten. Han vann äfven, ehuru väl endast på en kortare tid, sin önskan att på våren besöka Upsala.

De studier, hvilka under sednare åren företrädesvis sysselsatte Prins GUSTAF, voro: Historia, politiska och statistiska kunskapsarter, Sveriges och Norriges gamla lagar, kameralkunskap samt det Nordiska fornspråket. Dessa särskildta studiiämnen egde sin sammanhållande medelpunkt i Hans lefvande intresse för allt fosterländskt. Den djupa religiositet, som genomgick Hans väsen, visade sig för öfrigt äfven i Hans läsning. Theologiska författare, såsom Martensen, Sartorius, Mellin, voro bland dem, Han med förkärlek studerade. Vid sin nattvardsgång detta år har Han för sig sjelf antecknat dessa ord:

*Uti din barm, o menniska, du bär
Ett haf, som djupt och stormigt är,
Ej under då, att natt och dag
Du känner vågors slag.*

Huru litet denna allvarliga riktning invercade störande på det glada, behagliga af Hans sätt att vara, vet hvar och en, som egt den lyckan att personligen nalkas Honom. Den gaf tvertom åt detta en högre färg, en starkare hållning, och föreningen emellan den anborna mildheten af Hans väsen med det allvar, som äfven under glädjens rikaste ögonblick var grundtonen deri, var utan tvifvel den hemliga orsaken till det oemotståndliga behag, som utmärkte Hans umgänge.

Äfven under våren 1847 fortsattes de militäriska öfningarne, så väl vid Kongl. LifRegementets Dragon-Corps, som vid Konungens Andra LifGarde. Det samvetsgranna nit, hvarmed Prins GUSTAF egnade sig åt allt hvad pligten bjöd, gjorde Honom äfven till en skicklig Officer, under det att den hjertliga godheten i Hans väsen vann allas tillgifvenhet, bland så väl befäl som manskap, vid de corpser, der Han var anställd.

På sommaren företogs en resa till Christiania, hvarest Prinsens vetenskapliga sysselsättning hufvudsakligen bestod i ett med ifver fortsatt studium af det fornnordiska språket. Derefter besökte Han, nu för femte gången, Upsala och vistades derstädes under höst-terminen. Huru stort intresse denna vistelse hos Honom väckte, visar anteckningen i Hans dagbok: "Minnet af denna Upsalasejour skall evigt lefva."

Redan vid detta års slut öppnades för Honom tillfälle till en vidsträcktare militärisk verksamhet ge-

nom det erbudna befälet öfver ett Kavalleri-Regemente. Utan tvifvel inverkade Hans håg för vetenskapliga selsättningar, i förening med det ringa begär Han egde till en i yttre hänseende mera inflytelserik ställning, på Hans beslut, då Han ansåg sig ännu böra stadna vid den grad, Han innehade, och samma grundsatser gjorde sig hos Honom gällande vid flere likartade anbud under loppet af de följande åren.

Sommaren 1848 tillbragtes, till följe af de dåvarande yttre politiska förhållandena, i Skåne, hvarest Prins GUSTAF deltog i vapenöfningarne vid det i närheten af Malmö sammandragna lägret. Uttrycksfulla målningar af detta militäriska lif finnas bland Hans efterlemnade papper. Mot slutet af denna vistelse tillstötte den olyckan, att Prins GUSTAF blef af en häst slagen på venstra benet; den långsamma läkningen af detta sår antydde redan den elakartade beskaffenhet af Hans blod, som otvifvelaktigt bidrog till den olyckliga utgången af Hans sista sjukdom. Den tid, under hvilken Han af detta lidande tvangs att ligga till sängs, blef Honom emellertid icke lång. Han begagnade den till en mera oafbruten läsning. Den 25 Oktober har Han i sin dagbok antecknat: "Efter att hafva tillbragt mera än tvenne månader som sjukling, har jag åter erhållit helsan. Gud låte mig nyttja den rätt!"

På samma gång som Hans väsen i allmänhet antog en mera allvarlig stämning, försiggick äfven en likartad utveckling af Hans musikaliska lif. Det lät-

tare skaplygne, som uttryckt sig i Hans första tonstycken, gaf i de sednare vika för en allvarligare karakter, hvilken småningom närmade sig till den, som är den högsta i all konst: den religiösa. Så är från Julaftonen detta år kompositionen Julklockorna, från det följande året en sorgmarche och en hymn, från 1850 Hans psalm, o. s. v. Gången af Hans musikaliska studier visar samma riktning. Sin första hyllning gaf Han åt den sednaste tidens, de yttre sinnena isynnerhet anslående tonstycken. Han öfvergick sedan till den närmast förgångna tidens mästare, hvilkas visserligen glada toner likväl icke tolka den glädje, som är af denna verlden, och stannade slutligen hos de äldsta, en Marcello, en Durante, m. fl., hvilkas höga, fridfulla melodier mäktigt anslogo Hans sinne. Den andliga musiken sysselsatte Honom allt mera. Hans koralboks yttre vittnar, huru flitigt den blifvit begagnad. Vid sina Konungsliga Föräldrars gudstjenst höll Han vanligen orgeln eller upptog psalmerna. Af naturen begåfvad med en skön, omfångsrik och klangfull tenorröst, utbildade Han sig i sångens konst till en hög grad af utmärkthet. Den som en gång hört Hans sång, åt hvilken en djup känsla, ett af stigande värma klappande hjerta gäfvo ett lika flärdlöst som själfullt behag, den som sett det förklarade uttryck, som hvilade öfver Hans ansigte då Han föredrog några af sina mest älskade tonstycken, förgäter det säkerligen aldrig.

Det följande årets hösttermin tillbragte Prins GUSTAF åter i Upsala, tillika med sin yngste Bror, Hertigen af Dalarne. Sjelf numera väl hemmastadd i det akademiska lifvet, införde Han deri med säker hand sin yngre Bror. Förhållandet emellan Honom och denne Broder utbildade sig snart på ett eget och för Honom betecknande sätt. Genom denna sammanvaro och en gemensam boning förenad med Honom, kände Prins GUSTAF det som en kär pligt att med sin större erfarenhet, sitt rikare kunskapsförråd bidraga till Hans utbildning, och aldrig har en uppfostrare med på en gång sorgfälligare och mera omärklig omtanke egnat sig åt sitt föresatta mål. Under den följande vintern gaf Han åt sin yngste Broder äfven en bestämd undervisning, genom regelbundet fortgående lektioner i juridiska ämnen, till hvilka undervisningstimmor Han förut på det omsorgsfullaste förberedde sig.

Somrarne af detta och nästföljande år tillbragtes af Prins GUSTAF till största delen i Christiania, hvilken stad Han med en växande tillgifvenhet omfattade. Den 10 September 1850, då Han såg Christiania för sista gången innan Han skulle återkomma för att der utandas sitt lif, skildes Han derifrån med den anmärkning, att denna dag var "slut på en oförgätlig tid."

Den i November detta år började riksdagen, som fortsattes till följande årets höst, följde Prins GUSTAF med oafbruten uppmärksamhet. Ingen kunde vara mera främmande för dagens tvister eller för de per-

sonliga striderna än Han, men få hafva egnat ett allvarligare studium åt de förekommande ärendenas beskaffenhet och fortgången af deras behandling.

Den 28 Januari 1851 förordnades Prins GUSTAF, som då var Öfverstelöjtnant vid Kongl. LifRegementets Dragon-Corps, att vara Ledamot i en komité, tillsatt för att afgifva förslag till en ny instruktion i faktning för kavalleriet. Prinsen deltog i följd deraf i alla arbeten inom denna komité, hvilken i Mars månad följande år till Kongl. Maj:t inkom med underdånigt utlåtande och förslag i ämnet.

Under sommaren samma år tillbragte Prins GUSTAF för första gången någon längre tid på sitt vackra Stjernsund, hvilket nu begynte fullständigt ordnas till en Furstlig bostad. Deltagande i landtliga göromål och nöjen, bland hvilka sednare isynnerhet fiske var Honom kärt, besök hos godsets underhafvande, musik och sång upptogo här på ett angenämt sätt Hans tid.

Prinsens studier fortgingo under dessa år med en städse förökad styrka. Det inre allvaret hos Honom växte allt mer. En stilla aning om dödens annalkande synes någon gång hafva sväfvat för Hans själ, och förådde sig i flere till olika personer fällda yttranden. Men döden visade sig för Hans inre syn icke i någon förskräckande gestalt, utan som en mild, förlossande genius: hvilken uppfattning äfven en ibland Hans papper funnen, troligen under sista vintern tecknad poetisk uppsats klart uttalar. Det heter der:

Döden kommer väl snart

Kärleksfull vinkar den dig

Vänligt att följa dess stig

Hän till en himmel af ljus;

Lyft dina vingar, min själ!

Sväfva mot höjden! — "*Farväl!*"

Sjung då till jordlifvets grus!

Under sådana tankar ingick äfven Hans sista årskifte på jorden. "Nyårsaftonen", säger Hans dagbok, "voro flere af mina vänner vid hofvet samlade hos mig: när klockan slog tolf, önskade vi hvarandra ett godt nytt år och sjöngo psalmen n:o 452."

Det största beviset, att dödens tanke för Honom icke innebar något främmande eller nedslående, var, att Han, med denna tanke buren inom sig, samtidigt fullföljde alla sina arbeten med oförminskad ifver och med denna alltid friska glädje, som omkring Honom spridde så mycket lif och välbefinnande. Skämtet lekte ofta på Hans läppar, och från de sista sommarvistelserna på Haga och Tullgarn förvaras glada uppsatser af Hans hand, hvilka, jemte en icke vanlig förmåga att behandla språket, förråda det lättaste lynne.

I utvecklingen af Hans vetenskapliga arbeten syntes nu den tid vara inne, då den uppfattande och mottagande verksamheten skulle förbyta sig i en frambringande. Fäderneslandet var i sjelfva verket det hufvudsakliga föremålet för Hans studier, och inom fäderneslandets historia valde Han också ämnet för

sitt första sjelfständiga arbete på vetenskapernas fält. Han föresatte sig att gifva en framställning af den första Riksdagen under Konung Carl X:s regering, riksdagen 1655, märkvärdig dels för det afgörande beslutet om kriget emot Polen, dels för den då för första gången beslutade reduktionen. Detta sednare ämne, som nära sammanhänge med Hans kamerala studier, omfattades af Honom med synnerlig förkärlek. Ur de bästa källor: Riddarhusets protokoller, rådsprotokollerna och reduktions-kollegiets handlingar samlade Han med ifver sina materialier, och då man känner den mängd af andra sysselsättningar, emellan hvilka Hans dag var delad, kan man icke annat än förvånas öfver den energiska arbetsamhet, som satte Honom i stånd att inom en kort tid fullständigt utföra dessa vidlyftiga förberedande arbeten. Under sin vistelse i Upsala, der Han på vårterminen 1852 åter tillbragte en månad, utarbetade Han sjelfva framställningen, vid hvilken Han, om det behagat Försynen att förlänga Hans dagar, hade ämnat att lägga sista handen under hösten i Christiania. En klar blick öfver ämnet, den renaste kärlek till sanningen och en outtröttlig flit i dess efterforskning äro egenskaper, som utmärka Hans historiska arbete och på hvilka detta sjelft, om det öfverlemnas åt offentligheten, skall gifva ojäfaktiga bevis.

Dessa historiska arbeten gäfvo utan tvifvel närmaste anledningen dertill, att Prins GUSTAF, den 19

Maj 1852, af Kongl. Maj:t erhöill nådigt uppdrag att leda utgifvandet af "Arkiv till upplysning af Svenska krigens och krigsinrättningarnes historia": ett företag, i hög grad egnadt att sprida ljus inom våra, ännu i så månet minnesvärdt område dunkla häfder. Säkert skulle Prins GUSTAF på den bana, som för Honom öppnades med detta företag, och hvars vidsträckta utsigter stodo i så nära förenig med Hans käraste sträfvanden, hafva utvecklats en för den fosterländska bildningen fruktbringande verksamhet, om det icke hade täckts Försynen, i dess af en Allvis kärlek ledda, ehuru för den menckliga blicken ogenomträngliga rådslag, att, på sjelfva tröskeln till en begynnande offentlig verksamhet, kalla Honom tillbaka från vandrigen på jorden.

Den försvagade helsa, hvaraf H. M. Konungen under våren 1852 hade lidit, föranledde, efter läkarnes tillstyrkan, H. M. till det beslut att på sommaren begagna brunnskuren i Kissingen och Prins GUSTAF beredde sig att på denna resa vara sina Höga Föräldrar följaktig. Sedan Prinsen hade bevistat det stora öfningslägret i Skåne och derefter gjort ett kort besök vid DragonCorpsens regementsmöte i Upsala, gick Han, med DD. MM. och med H. K. H. Prinsessan Eugenie, den 10 Juli ombord, för att från Stockholm, som Han aldrig mera skulle återse, öfverresa till Lübeck. "Skilsmessan från Sverige är svår"—har Han sjelf i sin dagbok antecknat, och samma längtan drog Honom

under denna som under Hans föregående utrikes vistelse, tillbaka till fosterjorden. Öfverfarten öfver Östersjön var lycklig, och från Lübeck gick resan öfver Leipzig och Bamberg till Kissingen, der H. M. Konungen och med Honom Prins GUSTAF vistades till den 24 Augusti. Prins GUSTAF begagnade, ehuru ur en svag källa, äfven brunnen och syntes njuta af en orubbad helsa. Här som öfverallt vann Han allas hjertan genom sitt enkla, glada och likväl i botten allvarliga väsen. I denna samling af flere tusen personer från olika delar af Europa, voro de vid brunnen vistande Svenskar särskildt föremål för Hans outtröttliga välvilja: ingen af dem anlände till stället utan att genast upptäckas af Hans spanande blick, och ingen afreste, som icke mottagit bevis på Hans godhet och förvarades i Hans minne. Den nordiske Furstens sång fängslade allas uppmärksamhet, och snart ljödo Hans kompositioner från brunnsmusikens hvarje afton då det talrika sällskapet samlades.

Den 24 Augusti afreste Prinsen med H. M. Konungen från Kissingen. Resan gick öfver Nürnberg till Augsburg, der Hennes Majestät med Prinsessan Eugenie mötte, samt vidare till Stuttgart och till Schweiz. De höge Resande öfverforo Bodensjön, besågo det berömda Rhenfallet vid Schaffhausen, njöto från Zürichersjön och från spetsen af Rigi anblicken af den snöbetäckta Alpkedjan, besökte Vierwaldstättersjöns märkvärdiga omgifningar och företogo från Luzern

en färd till Berner Oberland. Man märkte alltsedan Hans återresa från Basel hos Honom en viss likgiltighet för att bese märkvärdigheterna i de städer som besöktes, äfvensom en stor ömtålighet vid skakningen på jernvägen. I Mannheim yppade sig först egentligt illamående och i Hamburg och Lübeck utbröto efter hvarandra olika sjukdomssymptomer.

Den 12 September gingo de Kungliga Personerna i Travemünde om bord på den Svenska ångkorvetten Thor. Man såg Prins GUSTAF, i glädjen öfver att återvända hem, lifligt gå upp och ned på däck under utrop: nu är jag i Sverige! En hård bläst mötte genast vid begynnelsen af resan och ökade sig foljande dagen till full storm. En sjöresa under sådana omständigheter kunde icke annat än förvärpa den sjukdom, som den unge Fursten bar inom sig. Den 14 September måste Korvetten gå till ankars i Fredrikshavn på norra kusten af Jutland, och vid denna dag slutar den dagbok, Prins GUSTAF oafbrutet fört under de sista tio åren af sin lefnad, med dessa ord: allmän mattighet. Vid landstigningen i Christiania den 16 September yttrade Han, att Han trodde sig aldrig komma att tillfriskna från denna sjukdom. Samma öfvertygelse uttryckte Han äfven då man under de följande dagarne talade med Honom om hoppet, att Han skulle återvinna sin helsa. Sjukdomen bestämde sig snart till en gastrisk nervfeber. Den fick genom Prinsens kroppskonstitution, hvilken städse varit

besvärad af en sjuklig beskaffenhet i blodet, förökad styrka. Likväl yppade den icke hela sin förstörande kraft och ansågs icke ens allmänt för farlig, förr än den sista dagen, då krafterna med en förfärande hastighet aftogo och en inflammation i halsen påskyndade upplösningen. De sista ord, den döende ynglingen, likasom Han redan hade känt sig lyftad mot ljusare rymder, yttrade, voro dessa: hvad skall man väl säga om denna lumpna jorden? — Hans höga Föräldrar och Syskon omgäfvade det läger, der Han tyst kämpade sin sista kamp, och under det den moderliga kyssen trycktes på Hans läppar, inslumrade Han, Fredagen den 24 September kl. 11 f. m. till ett bättre lif, så stilla, att det ögonblick knappt kunde urskiljas, då döden släckte det jordiska lifvets sista gnista. —

Så flyktade från jorden en af dessa älskliga andar, hvilka, likt besökande främlingar, en kort tid vistas i dess dunkla rymder, för att snart återvända till sitt rätta hemland. Menniskorna intagas, då de igenkänna dem, vanligen tillika af en ovilkörig aning, att de icke länge skola dröja på detta stridernas fält. För sådana tecken bleknar den jordiska höghetens glans, och denne Konungason skulle också hafva varit alldeles den samme som Han var, och skulle, endast inom en inskränktare krets, hafva gjort alldeles samma intryck på människornas hjertan, om Han lefvat i hyddan. Nu sörja tvenne folk vid Hans för tidigt öppnade graf: ett anskri af smärta går genom Skan-

dinavien och finner genljud i hvarje bröst. Man hör någon gång sägas, att vår tid har glömt att älska lika som att sörja, men man ser vederläggningen. Ty hvad är väl orsaken, att de förenade Folken så djupt sörja denne furstlige yngling, som i ålderns första blomma, utan namnet af utförda lysande bedrifter, lägges i sin graf, om icke den, att de så sannt älskade Honom? Kärleken i Hans varma hjerta kunde icke sakna sitt återsvar.

Ovanliga voro i sjelfva verket de gåfvor, med hvilka Prins GUSTAF hade blifvit utrustad af naturen. Redan Hans yttre bar stämpeln af denna sällsynta harmoni, som rådde i Hans själ. Ingen har sett denna ungdomliga gestalt, om hvilken man kunde säga, med den store skaldens uttryck, att hvarje tum var skönhet — och kan glömma den. Hans resliga men smärta växt, det regelbundet vackra i Hans anletsdrag, det rika lockiga håret, den sällsynt sköna pannan, det af en mild glans strålande ögat, lättheten och behaget i Hans rörelser — bildade tillsammans ett helt, som ovilkorligen intog, genom aningen om det inres svarighet. En harmonisk stämning var också den rådande i Hans själ. Minnet och omdömesförmågan, fantasien och känslan, alla förståndets och hjertats egenskaper egde Han i mer än vanligt mått: men det mest ovanliga hos Honom var den jemnvigt, i hvilken dessa egenskaper befunno sig, och genom hvilken Hans inre, likt ett välstämdt strängospel, oafslåtligen

egde harmoniens behag. Det gaf derföre också naturligen skönhetens intryck: och detta var utan tvifvel den första orsaken till det välbehag, hvar och en som nalkades Honom, ovilkorligt erfor.

Men det finnes egenskaper, hvilka man måste skatta högre än alla naturens gåfvor: de egenskaper, som äro förvärfvade under loppet af människans lif. Dessa voro de, hvilka hos Prins GUSTAF gåfvo, om man så får säga, den *ton* åt det harmoniska strängspelet i Hans inre, som så djupt anslog alla. Det var det inre allvaret hos denne behagens älskling, det var enkelheten i Hans väsen under all denna gåfvornas mångfald, det var grundsatsernas stränghet på botten af detta lekande yttre, det var det förvärfvade herraväldet öfver sig sjelf, det anspråkslösa, flärdfria, samvetsgranna i Hans uppförande, som gaf ett högre lif åt det harmoniska i Hans natur. Sålunda uppkom den blandning af värdighet och behag, som utmärkte Hans umgänge, det intagande och på samma gång aktningssjudande i Hans handlingssätt. Så kan man med skäl säga, att Han under hela sin lefnad icke gjort en enda rörelse för att visa, att Han var en Furste, — det rent menckliga hos Honom besegrade så fullständigt den höga värdighetens både frestelser och fördelar, — men ingen har likväl, vid beröringen med Honom, kunnat glömma den ställning i lifvet som tillhörde Honom, och ingen har af underordnade erfarit

erfarit en villigare och lättare lydnad än denne milde yngling, så fri från yttre anspråk, men så starkt inverkan genom sitt inre moraliska allvar.

Genom sammanfattningen af dessa egenskaper var Prins GUSTAF företrädesvis en af de välgörande personligheter, hvilka verka mest genom sjelfva sin tillvaro, i det deras umgängelse bland människorna uppträskar, glädjer och stärker deras sinnen. Den, som närmade sig Prins GUSTAF, erfor ögonblickligen en inverkan af denna art. Den, som hörde Honom sjunga, kände den ännu starkare. Sångens gåfva var hos Honom egentligen icke annat än det ljufvaste uttrycket af den melodiska skönhet, som genomgick hela Hans väsen; det var, så att säga, en i det inre inneburen musik, som förrådde sig i hvar och en af Hans rörelser. Deri låg ock grunden till den ovanliga lättbet, med hvilken Han behandlade lifvets vexlande förhållanden, äfvensom till den glada jemnheten i Hans lynne. Genom båda verkade Hans beröring som den upplifvande solstrålen på allas sinnen. Inträdde Han i ett sällskap, så ljusnade genast alla ansigten, och Hans lätta samtal, vid hvilket Han glömde ingen, väckte snart en allmän stämning af glädje. Den fina takten i Hans umgänge var Honom egentligen ingifven af den okonstlade enkelhet, som utgjorde dess skönaste prydnad. Med denna och med det klara, af reflektion obrutna i Hans väsen sammanhängde

äfven det målande, så i ord som i bild, som utmärkte Hans framställningsförmåga.

Den som kom Honom närmare, märkte emellertid snart, att skönheten hos Honom i sjelfva verket var blott en omklädnad för godheten, och att det välbehag, man erfor i Hans närhet, väsendtligen hade sin grund i den förening af oskuld och allvar, som bodde på djupet af Hans själ. Hjertats godhet var hos Honom mäktig, och Han var en af dessa kärleksfulla naturer, som erfara ett nästan tryckande behof att bereda andras väl. Till en början sträfvade Han att lära känna deras personer: Han erfor ett verkligt nöje vid att utvidga kretsen af sina bekantskaper; förvånande var också den mängd af personer, i de mest skilda orter och samhällsställningar, som Han kände, icke blott till deras utseende, utan till deras lefnadsförhållanden, släktförbindelser och yttre vilkor. Aldrig glömde Han en person, som Han en gång sett — och i detta afseende, såsom alltid, voro alla samhällsklasser för Honom lika; aldraminst kunde Han likväl för-gäta, om Han hos någon funnit ett behof, en önskan, som det stod i Hans makt att uppfylla. Hans välgörenhet var så stor som den kunde vara; men isynnerhet utmärkande för Honom var den välvilja, det outtröttliga, hjertliga deltagande, hvarmed Han följde hvar och en, som kom att röna Hans bistånd. "På det högsta glädja mig tecknen till hans moraliska förbättring", skrifver Han, sjelf endast en nittonårig yng-

ling, om en ung man af utmärkta anlag, som var ett föremål för Hans omsorg — ”jag hyser i detta afseende ännu en gnista af hopp.”

God emot andra, var Han sträng emot sig sjelf. Ingen har haft en ringare tanke om sin egen förmåga, och sannolikt har ingen varit föremål för en så allmän tillgifvenhet och så litet varit deraf medvetande. Enkelheten af Hans sinne förrådde sig redan i Hans klädsel. Ingen kunde vara mera likgiltig för yttre prydnader. Vid Hans fränfalle fann man Hans dyrbarheter undanlästa, nästan glömda, Hans ordensdiplomer obrutna, under det att i sådana förvaringsrum, der andra skulle hafva nedlagt sina smycken, Han hade gömt sina skriftliga uppsatser eller sina fiskredskap. Hans stränga ordningssinne visar sig i allt: det framlyser i hvarje rad af Hans hand. Den noggranna indelningen af tiden, den regelbundna arbetsamheten voro hos Honom så utmärkande, att de skulle kunna förvåna hos en så musikalisk natur; — så vida dessa, såsom man plägar föreställa sig, äro lättare än andra hänförda af ögonblickets ingivelse. Likaså var det oväntadt att finna hos en så mild karakter denna fasthet, denna fullkomliga orubblighet i hvad Han ansåg för rätt, som ingaf alla en så djup aktning. Ovanlig må man äfven kalla den redan nämnda föreningen af en omiskännlig aning om en snar bortgång från det jordiska, med den på samma gång fortlevande, oförstörbara glädjen och outtröttliga arbets-

lusten. Det var törsten efter sanning, som isynnerhet lifvade denna, och som icke kunde saknas i ett sinne, öfver hvilket det sköna och det goda egde så mycken makt.

Men alla dessa motsatser egde sin förklaring och sin förening i det högsta af Hans väsen: Hans religiösa lif. En djup åder af christligt lif genomgick hela Hans varelse och gaf åt densamma, med fullkomligt bibehållande af allt det verksamma och det glada, som den af naturen egde, en högre anda och riktning. Härifrån kom den sjelfförsakande mildhet, som med så välgörande makt verkade omkring sig: härifrån genomskinligheten af Hans väsen, hvilken äfven vid den lättaste beröring lät förnimma en rörelse af Hans innersta, likasom den klara källans våg, om än så djup, låter se föremålen på dess botten: deraf slutligen de lätta steg, med hvilka Han gick genom lifvet, en lefvande erinran om den himmelska förmaningen, att "de som gråta, skola vara såsom de intet gråto, och de som fröjda sig, såsom de fröjdade sig intet." —

Välgörande som Hans väsen var och genom sjelfva sin umgängelse inflytelserikt, var likväl den verksamhet, Han inom olika kretsar utöfvade, af nog stor och väsendtlig betydenhet, för att utgöra en borgen för det kraftfulla ingripande, som Han, inom hvilken ställning som helst, otvifvelaktigt kommit att ega, om det hade behagat Försynen att förlänga Hans bana.

Den djupa betydelsen af Hemmets enkla, men omätligt inflytelsesrika förhållanden kände Han starkare än de fleste. Prins GUSTAF var, i den höga krets, som Han tillhörde, det enkla, stilla hemmets glädje. Att sprida belåtenhet omkring sig, att dela en oskyldig fröjd, att skingra ett uppstigande moln af bekymmer — var Hans kärleksrika hjertas medfödda konst och lycka. Också drog Honom, ehvar Han befann sig, en stilla längtans känsla tillbaka till detta hem. Furstevärdigheten bar Han som en lätt mantel, hvilken, om än hörande till drägten, hvarken är lockande eller behöflig för att pryda. Men sina pligter som Son, som Bror uppfyllde Han på ett sätt, som genom sin enkla förträfflighet skulle varit rörande i hvilken samhällsställning som helst, och som, genom de mångfaldigt vexlande förhållandena inom samhällets högsta kretsar, fick en ännu mera förhöjd betydelse.

I hvarje krets af yttre verksamhet, i hvilken Han blifvit ställd, arbetade Han med ett nit och en samvetsgrannhet, hvilka skola vitsordas af alla, som i sådana förhållanden omgifvit Honom. Dessa egenskapers djupa och säkra grund var den kärlek, med hvilken Han omfattade allt hvad som för Honom blifvit en pligt. Längre lär minnet af Honom såsom en skicklig och samvetsgrann militär lefva i de Corpser, vid hvilka Han såsom Officer i olika grader tienstgjort. Den Kanslersbefattning vid de Fria Konsternas Akademi, som blifvit Honom anförtrödd, bestridde Han

med ett lefvande intresse för allt skönt. Med varm kärlek omfattade Han det uppdrag, Han under sitt sista lefnadsår erhöi, att bidraga till upplysande af Sveriges häfder, och detta uppdrag var Honom så dyrbart, att Han äfven under sin sista resa i Tyskland medförde de dit hörande handlingar, och, under sitt vistande i detta land, oafbrutet bemödade sig att samla och uppteckna minnen från Svenskarnes fälttåg i det Tyska trettioåriga kriget. —

Men det hörde till Försynens outgrundliga rådslag, att Prins GUSTAFS verksamhetsbana skulle redan i sin begynnelse afbrytas. Den fosterländska Konsten klagar, att den i Prins GUSTAF förlorat en varm vän och en nitisk beskyddare; men icke mindre sannt är det, att den vetenskapliga bildningens sak genom Hans bortgång lidit en svår, knappt ersättlig förlust; och hvar och en som tror, att samhällenas framtid ytterst hvilat på den grund af religiöst och sedligt lif, som i dem befästes, måste bittert sörja deröfver, att en Furste, som så djupt kände denna sanning och som hade kunnat så starkt bidraga att göra den fruktbarande, skulle så tidigt borttryckas från umgängelsen på jorden.

Men klagans röst är den, som från christliga sinnen vid en graf minst bör höras. Tacksägelsen till Gifvaren för hvad de egt, bör i deras inre öfverljuda hvarje annan stämma. Och för allvisheten af det kärleksrika råd, som så hastigt återtog från jorden en af dess ädlaste prydnader, böje de sig i tålig undergif-

venhet. Om Han, som vi begråte, och åt hvilken denna himmelska makt ej beskärde en verksamhet af bestämdare namn, hadé till uppdrag att genom sin umgängelse verka mildrande, upplifvande, upplyftande på de vida kretsarne omkring sig, så har Han väsendtligen fyllt sin bestämmelse. Det tillhör dem, som sörja vid Hans graf — och detta är Skandinaviens tvenne folk — att göra till framtidens varaktiga egen- dom den ljusa gestalt, om hvilken samtidens saknad vittnar, att den alltför hastigt blifvit ryckt undan dess blickar. Det är *minnet* af detta korta, men af kärlek genomträngda och af kärlek omgifna lif, som skall fortsätta Hans verksamhet och som skall blifva för alla, hos hvilka det bevaras, välgörande, hugnerikt och fruktbarande. —

Ljusa minne! Sväfva som en skyddande genius öfver Nordens Konung och Folk! Hviska åt Konun- gen himmelska ord af en hugsvalande kärlek! Hvila bland Folken med samma rena värma, samma God- hetens Frid, som utgjorde den innersta grundkraften i den Sagnades eget, oförgätliga väsen!

